

Eesti maaelu arengukava (MAK) 2014 – 2020 ettevalmistava juhtkomisjoni XII istung

PROTOKOLL

26.03.2013 nr. 12

Algus kell 13:00, lõpp 16:00

Koht: Põllumajandusministeerium, Tallinn

Juhatas: Ants Noot

Osalejad: Ants Noot, Marko Gorban, Illar Lemetti, Ahti Bleive (Jaan Kallas asendus), Hannes Aamisepp, Andres Vinni (Raul Rosenberg asendus), Kaul Nurm, Aavo Mölder (Üllas Hunt ja Roomet Sõrmus asendus), Andrus Ristkok, Priit Põllumäe, Jaanus Marrandi, Rando Värnik, Eha Paas, Ando Adamson, Merit Mikk, Livi Rooma (Kalle Talviste asendus), Kadri Möller (Indrek Laas asendus), Katrin Noorkõiv, Raimond Strastin, Olavi Petron, Marina Kaas, Signe Sarah Arro (Margus Timmo asendus), Kalle Liebert, Tiiu Rüütle, Tiina Saron, Joonas Pärenson (Ivar Sikk asendus), Veljo Ipits (Sirje Potisepp asendus).

Puudusid: Kaja Peterson, Toomas Kevvai, Madis Kaldmäe, Kalle Küttis, Piret Treiberg, Ivar Tedrema.

Kutsutud: Helir- Valdor Seeder, Viive Kupits, Liina Stranberg-Plaado, Mai Talvik, Taavi Kand, Keiu Rõa, Liina Kirsipuu, Tiit Oidjärv, Külli Kaare, Madis Reinup, Sirli Kalbus, Kristo Mäe, Ülle Puusta, Merje Põlma, Rauno Aun, Tanel Trell, Anneli Kimmel, Andres Luus, Leho Verk, Vahur Vingisaar, Ove Pöder, Sigmar Suu, Berit Jürgenson, Marika Ruberg, Pille Koorberg.

Protokollis: Anne-Liisi Mändmets.

Istungi helisalvestused ja ettekanded on kättesaadavad Põllumajandusministeeriumi (PM) kodulehel: <http://www.agri.ee/juhtkomisjoni-istungid/>.

1. Sissejuhatuse ja päevakorra tutvustus

Tegemist on MAK 2014-2020 juhtkomisjoni 12. istungiga. Neljal eelmisel istungil arutasime juhtkomisjoni tasandil läbi MAK 2014-2020 meetmed. Arutelude põhjal on meetmelehti uuendatud ning kokku pandud meetmelehtede tervikversioon, mis on juhtkomisjoni liikmetele ka ette saadetud. Käesoleval ja järgmisel juhtkomisjoni istungil on plaanis veelkord läbi arutada teatud meetmed, mille puhul on enim küsimusi üles jäänud. Täna sel juhthkomisjoni istungil tulevad arutusele järgmised meetmed – Nõuandeteenuste toetamine, Mahepõllumajandus, Loomade heaolu toetus, Investeeringud põllumajandustoodete töötlemiseks ja turustamiseks, Investeeringud

põllumajandusettevõtte tulemuslikkuse parandamiseks, Investeeringud majandustegevuse mitmekesistamiseks maapiirkonnas mittepõllumajandusliku tegevuse suunas.

Eelmisel juhtkomisjoni istungil jäid lahtiseks ka mõned põllumajandusliku keskkonnatoetusega seotud teemad. Arvestades, et põllumajandussektori esindusorganisatsioonid on palunud lisaega põllumajanduslike keskkonnatoetuste kohta täiendavate ettepanekute esitamiseks ning oleme omalt poolt kokku kutsunud täiendava töögrupi (TG) istungi, siis on nende meetmete juurde plaanis tagasi tulla järgmisel istungil aprillis. Lisaks põllumajanduslikele keskkonnatoetustele jäävad järgnevatele istungitele arutamiseks teatud meetmeteülesed horisontaalsed teemad nagu finantsinstrumendid ja rahastamiskava.

Minister Helir- Valdor Seeder tegi sissejuhatuse andes ülevaate, et võivad alata Euroopa Nõukogu, Parlamendi ja Komisjoni (EK) läbirääkimised ning juuliks loodame saada kokkuleppe ning selguse järgmise perioodi ÜPP olulistes osades. Oma ettevalmistavad tööd peame eelnevalt valmis jõudma. MAK 2014- 2020 lõplik eelarve on kindel, kui kolmepoolne kokkulepe on kinnitatud. 25 aprillil soovime viia üldise arutelu Vabariigi Valitsusse. Meetmete disainimisega tegeleme edasi ja kohtume veel aprillis ning peale Valitsuse otsust. 2014 on üleminekuaasta. Vajadusel meetmete osas hääletame, kui konsensust ei saavutata.

2. Nõuandeteenuste toetamine, ettekande tegi Hanna Kreen.

MAK_nõumeede_esitl
us_26.02.2012.pptx

Eelmises juhtkomisjonis enim diskussiooni tekitanud teemad – meetme eesmärk, tasuta nõuande kestus, juhtimis- ja keskkonnaalase nõuande ja mikroettevõtete eelistamine taotluste hindamisel. Juhtkomisjoni arutelude põhjal on täpsustatud meetme eesmärki, lisatud hindamise eelistused keskkonna- ja juhtimisalasele nõuandele ning mikroettevõtetele, täpsustatud on, et äriplaani koostamise alast nõuannet toetatakse üksnes korra programmiperioodi jooksul.

Arutelu

EMÜ: Mõned üldistavad täpsustused, millistest keskustest on jutt, kas piisaks vaid nõuandeteenuse pakkujast. Nõustajate koolitus peab olema 2-päevane, võiks panna akadeemilistes tundides. PM: Nõuandekeskuse terminist ei hoia kinni ja võib kasutada teenuse osutajat. Täpsustus tundidepõhiseks arvestuseks on arusaadav ja vastuvõetav.

ETKL: Nõuandetoetuse taotleja: kõik 4 rühma peavad olema esindatud juriidilises isikus, kellel on õigus toetust taotleda. Kas on mõeldud nõuandekeskusi, siis loetelu peab olema valikuline, muidu võimaldab taotleda vaid ühel. PM: Juriidiline isik, kes nõuannet osutab ei pea ise omama osalust kõikides rühmades, mis on nimetatud, vaid võivad omada koostöölepinguid.

Ühendamine ei ole mõeldud kindla juriidilise sidemega ja rühm (näiteks kool) teenuse osutaja võib olla seotud mitme teenuse osutajaga. Taotleja peab hõlmama kõiki 4 gruppi tingimuslikult, kirjutame selle meetmelehes selgemalt lahti.

ETKL: Analüüsisime dokumendi teksti, ei tule selgelt välja, et meede pühendub erialakompetentsi edendamisele. Peaks olema selgelt kirjeldatud ja prioriteet. Peame keskenduma erialasele nõuandele, mis on praegu tagaplaanil ja meetmes proportsioonist väljas. Seda saaks muuta, kui lubada a 20 h tasuta kompleksnõuannet, kuni kolm aastat. Alates teatud tundide arvust lisanduks omaosaluse protsent. Meil on vaja talupidajad kutsuda nõuannet saama ja selleks näeme vajadust kompleksnõuandena. Erialast nõuannet senine skeem ei paku ja selles on põllumajanduse areng kinni. PM: Ettepanekud

muudavad oluliselt senist ideoloogiat. Kui viia meetme põhiraksus tasuta nõuandele, siis seda me ei ole analüüsinud, omaosalus võiks olla. Juhtimisalase nõuande juures pole mõeldud vaid inimeste juhtimist vaid ka muud, sh strateegilist planeerimist. Õigetele valikutele suunavat nõuannet on vaja. ETKL: Kui meetmega on mõeldud strateegilist juhtimist, siis see oleks vaja selgemini sõnastada. Konsulentide koolituse juures 200 000 krooni on ühe konsulendi õpetamiseks vahendeid ette nähtud, proportsioon on paigast ära nõuandeteenusega võrreldes. PM: Nõustaja koolitaja ei ole nõuandekeskusega võrdne ja koolitamise maht on koolitusettevõtte kohta. Alla 100 000 kulub Eestis ca 150 inimese koolitamiseks raha. ETKL: Meetmelehes võiks see paremini välja tulla ja välistada mitmetitõlgendatavused. PM: Arutame tasuta 20 h koolituse osa. EMÜ: Võiks olla tehnoloogiaprotsesside juhtimine ja strateegiate planeerimine kaetud. Kui tasuta nõuanne tooks tõuke, siis võiks rakendamist kaaluda. ETKL: Metsanduses on positiivne näide olemas 15 h näol ja ka konsulentide arv on suurenenud. Põllumajanduslik erialane nõuanne sureb välja praeguse skeemi korral. PM: Metsanduse puhul ei ole võrreldav, kuna tegemist on alustavatele ettevõtjatele suunatud nõuandega.

Aiandusliit: Toetab ETKLi selles osas, et erialane nõuanne peaks olema rohkem esile toodud. Äriplaanide koostajaid on liiga palju ja aianduses vaid 6 konsulenti.

Mahepõllumajanduse Koostöökogu: Toetab ETKLi erialase nõuande ja tasuta nõuande osakaalu suurendamises osas. Tundide arv peaks olema oluliselt suurem ja see hoogustaks erialase nõuande kasutamist.

Erametsaliit: Metsanduses on skeem ennast õigustanud ja aitab kaasa spetsiifiliste probleemide lahendamisele.

Kodukant: Toetab erialase nõuande toetamist ja see võiks tulemust tuua. PM: Oleme nõus, et erialase nõustamise osakaal võiks olla suurem. Tasuta nõustamise aeg tuleb veel läbi arutada. Praegu on põllumajandustootjale tasuta nõuande maht 70 000 euri aastas, meetmesse toomisel oleks aastane hinnanguline maht 2 tunni taseme puhul ca 200 000 eurot. ETKL: 20 h sisse peab mahtuma ka kõik see kohustuslik osa, mida EK nõuab liikmesriikidelt (LR) ja kaasrahastusega ei hakata seda ostma.

Kokkuvõtte: Otsus meede põhimõtteliselt heaks kiita. Põllumajandustootjale tasuta nõuande teema jätame arutuse alla.

3. Mahepõllumajandus, ettekande tegi Marika Ruberg.

Mahepõllumajandus
2014-2020.pptx 26_c

Eelmises juhtkomisjonis enim diskussiooni tekitanud teemad – loomkoormuse nõue (0,2 või 0,3 loomühikut rohumaa hektari kohta), mustkesa, pärandkultuuriobjektide kaitsmise ja rohumaaribade rajamise nõuded. Juhtkomisjoni arutelude põhjal on meetmelehest välja jäetud pärandkultuuriobjektide ja rohumaaribade nõuded.

Arutelu

PRIA: Menetluse sisukohast on mitmeid ettepanekuid. Põhitoetuse nõuetes toodete tootmise nõue on kontrollitavuse osas väga küsitav. Lisatoetust võib taotleda kui 2 kohustuseaastal 5-st kasvatatakse muud kultuuri kui heintaimi. Peaksume tagasiulatavalt kontrollima, menetluslikult on see problemaatiline ja tuleb palju tagasinõudeid. Ettepanek pigem jätta nõue sisse, et taotlejal võib olla mingi protsent põllumajandusmaast rohumaa all. Vähemalt 30% kogu ettevõtte põllumaal igal aastal sõnniku või komposti kasutamise või liblikõieliste kasvatamise nõue, et kas taotleja saab teha ka 15+15%? Võiks välja võtta sõnniku või komposti kasutamise nõude ja jätta ainult 30% liblikõieliste nõude, kuna sõnniku või komposti kasutamist ei saa kontrollida ning vaid põlluraamatust ei piisa

kontrolliks. Sertifitseeritud maheseemnega külvatud aladele kõrgem toetuse määr toob kaasa suure administratiivse koormuse, et kontrollida dokumente ja küsimus, kas makstakse perioodi jooksul või vaid külvi aastal. Katmikalad ja selle minimaalne suurus 0,01ha. Register võimaldab praegu alasid 0,03st, võiks kaaluda liitmist kõrvaloleva põllu pindala juurde.

PM: Kriteeriumide kontrolli küsimused arutame PRIAga eraldi läbi. Kontrollimatuid nõudeid ei saa kehtestada.

EMÜ: Baasnõuded, et ettevõttes peetakse põlluraamatut, kas see on kohustus? PM: Baasnõuded on kohustuslikud kõigile toetuse taotlejatele. EMÜ: See võiks olla ka teistel meetmetel, võimaldaks teha analüüse.

Mahepõllumajanduse Koostöökogu: Kui keskkonnatoetusest on liigkaitseelised meetmed tõstetud põhitoetuse alla, siis mahedad ei saa taotleda. Peaks leidma võimalused, et ka mahedad saaksid liigikaitsele suunatud meetmeid taotleda. PM: Ainuke alternatiiv on mahemeetmes samad nõuded ette näha. Võime lisada mahemeetmesse ilma eelarveta. Raha proportsioonide juurde tuleme tagasi ja meetmetevahelise jaotuse juures vaatame üle.

Mahepõllumajanduse Koostöökogu: Maheseemne juures on nukker seis, oleme kaalunud TGis ka mahe sertifitseeritud seemne kasvatamise toetamist, aga sertifikaat seemnele tuleb alles pika aja pärast, seega on ettepanek mahe sertifitseeritud seemnetega külvatud põldudele ette näha suurem toetuse määr. PM: Arutame.

ETKL: Mustkesa osas, kuidas on mõeldud, kui kevadel jätan musta kesasse ja augustis panen talivilja, siis sellel a on toetuse alt väljas? PM: Jah. ETKL: Ei ole nõus, sest musta kesasse jäetakse maa umbrohtude hävitamiseks, see ei katkesta tootmisahelat ja peaks olema abikõlblik. Ei saa põhjendusest aru. PM: TG oli arutuse all, kas piirata mustkesa kasutamist või mitte maksta maale sellel aastal toetust, kui see on mustkesas. TG otsus oli, et mustkesa kasutamist ei piirata, sest teatud tingimustel on seda umbrohutõrjeks vaja, aga toetust ei peaks maksma, kuna maa hoidmisel mustkesas leostub palju taimetoitaineid. ETKL: Kui läheb talivilja alla ja on klassikaline põlluskeem, siis võiks jätta mingi protsendi, millest ei või olla suurem. PMK: See tuli sisse meie seireandmetest. Mustkesa hävitab mulla orgaanilist ainet olulisel määral ja umbrohtude hävitamiseks on ka teisi viise. PM: Kaalume mahedale võimalust jätta keskkonnatoetusest võimalus valida teatud lisakohustusi.

Kokkuvõte: Otsus meede põhimõtteliselt heaks kiita.

4. Loomade heaolu toetus, ettekande tegi Merje Põlma.

ESITLUS LH meede
MAKi juhtkomisjonile 2

Eelmises juhtkomisjonis enim diskussiooni tekitanud teema oli veiste karjatamise puhul osaline või 100% karjatamine. Juhtkomisjoni arutelude põhjal on otsustatud toetada veiseid üksnes juhul, kui kõiki veiseid karjatatakse. Lisaks on vähendatud minimaalset toetatavat munakanade arvu (350 asemel üle 50), lisatud toetuse vähendamise põhimõtted juhuks, kui taotluste summa ületab eelarvet (rahuldatakse taotlused täiel määral 100 ühiku ulatuses ning ülejäänud loomade osas vähendatakse toetuse ühikumäära võrdeliselt). Hobuste puhul võtsime välja teatud ravimisega seotud nõuded.

Arutelu

PRIA: Veiste karjatamise nõude juures kaaluda muutmist vabatahtlikuks, kuna praktika näitab, et seda toetust võtavad ka tootjad, kes ei saa seda rakendada või kui jääb, siis sanktsioon selgelt sisse kirjutada. PM: Karjatamise nõu on oluline loomade heaolu nõue.

Eeldame, et toetust taotleb see, kes plaanib toetuse nõudeid täita. Veiste puhul toetaksime neid karju, kus kõik veised sh piimalehmad väljas käivad.

EPK ja EPKK esindaja: Toetatakse paremaid lamamisasemeid, kas seda saab eraldi valida? PM: Enamus nõudeid on komplektis, et võtad ühtse pakatina, veiste puhul on kõik nõuded ühtse pakatina ja kõigile veistele seega. Valitavad lisanõuded on näiteks koolituse nõue, kanadel välja laskmise nõue, sigadel emistele suurem poegimisala.

EPK ja EPKK esindaja: Kui karjatamise nõue jääks vaid noorkarja peale, siis see oleks kergemini rakendatav, aga kui peaks ka lüpsikari väljas käima, siis suuremate karjade puhul ei ole see lihtne. Karjas käiv loom on tootjale kahjumlikum. PM: Valida saab kõik või mitte midagi. Muidu kahekordistub toetusluste loomade arv. Meetme eesmärgist peaksime lähtuma, mis suurendab loomade heaolu ning võib tuua lisakulu ja saamata jäänud tulu.

ETKL: Kiidame meetme heaks. Tootjal peabki olema valik, kas saab raha piimaga või vähenemine kompenseeritakse toetusega. Lisaks on väljas käimisel ka muid häid külgi. Kas on skeemis sees või väljas, siis on asi selge. EPK ja EPKK esindaja: Jääb eriarvamusele.

Kokkuvõte: Otsus meedepõhimõtteliselt heaks kiita.

5. Investeeringud põllumajandustoodete töötlemiseks ja turustamiseks, ettekande tegi Taavi Kand

inv.töötlemiseks ja turustamiseks juhtkor

Eelmises juhtkomisjonis enim diskussiooni tekitanud teemad – toodete välisturgudele müümise osakaalu suurendamise nõue, toetatavad tegevused (seadmed vs hooned) ning minimaalsed ja maksimaalsed toetussummad. Juhtkomisjoni arutelude põhjal on suurprojektide ning keskmiste ja suurettevõtjate puhul loobutud toodete välisturgudele müümise osakaalu suurendamise nõudest, läheb hindamiskriteeriumitesse. Suurendatud on ühistute või ühistute valitseva mõju all olevate ettevõtjate ning keskmiste ja suurettevõtjate maksimaalset toetuse summat 2 miljoni euron, keskmiste ja suurettevõtjate puhul on toetatavate tegevuste hulgast välja jäetud investeeringud hoonetesse. Täpsed hinnangud toetuse suurusele selguvad peale MAK eelarve selgumist ja jagunemist. Keskmise suurusega ja suurte ettevõtete ning ühistute puhul oleme summa suurendamise juba ära teinud, minimaalset summat ei muuda. Investeeringute jagunemisel oleme liikumas selles suunas, et keskmistele ja suurettevõtjatele võiksime lubada investeeringuid seadmetele. Mikro- ja väikeettevõtjate jaoks on toetatavad ka ehitised, aga toetuse jagunemine seadmete ja hoonete vahel on ilmselt määruses sätestatav.

Arutelu

EVEA: Meetmelehes on toetuse saajate punktis kriteeriumid nagu majanduslikult jätkusuutlik, töötlemisega tegelev ja eelmise a. majandustegevuse EMTAK kood C 10 või 11 tegutsenud 3. a ja müügitulu üle 50% põllumajandusest, kas see viimane kehtib vaid põllumajandustootjate kohta? PM: Kolmas punkt puudutab põllumajandustootjaid, kes soovivad töötlemisega alustada. Nende kohta ei kehti EMTAK koodi nõue, vaid need nõuded, mis kolmanda punkti all kirjas on. Eesmärgiks on toetada esmatootjaid, kes soovivad alustada töötlemisega. Töötlemisega juba tegelevatele ettevõtjatele kehtib nõue, et üks majandusaasta peab olema lõpetatud ja aruandes vastav EMTAK kood, mingit täiendavat ajalist piirangut ei ole.

EVEA: Mikro- ja väikeettevõtete puhul 200 000 ei vasta soovitud, miks suurendati suurtootjatele ettenähtud määra. Mõistlik oleks mitte piirata ka väikese- ja keskmise suurusega töötajate võimalusi, sest ka omaosalus ja turg reguleerib seda. PM: Kui vaadata investeeringute laadi, siis toetus jääb kõigile väikseks. Toetuse abiga peaks tegema suuremaid projekte. Mikro- ja väikeettevõtjate juures näeme vajadust jõuda toetusega võimalikult paljudeni. Mikro- ja väikeettevõtjate toetussumma vajab analüüsi ja summa võib suureneda. EVEA: Oleme pakkunud, et kõigile võiks olla 1 mln euri. Vaid mõni üksik vajab seda ja võtab välja. Suurtööstustel on olemas ligipääs kapitalile. Väikestel ja keskmistel on turutõrge suurem. Mis ohtu nähakse, et erinevad määrad on ette antud. PM: Määrade juures oleme analüüsinud investeeringuvajadusi. Vaatame proportsiooni üle. Kodukant: Miks suurtootjad siin sees on, palume välja arvata, kui raha on vähe. Toetades mikroettevõtlast maapiirkonnas toetame maaelu arengut. Kaaluda maksimaalse toetussumma osas ühtse piiri seadmist, sest ettevõtjad ise kaaluvad läbi oma võimekuse. Piimaliit: Peaks vaatama, et lisandväärtus jääks Eestisse, et ei soodustaks tooraine välja müümist toetuste abil. Vaataks põllumajandustootjate struktuuri, ei toeta eelkõnelejat. MTÜ Maitsev Lõuna-Eesti: Kui palju võiks neid olla, kes teeks selliseid investeeringuid mikro- ja väikeettevõtjate osas töötleva tööstuse sektoris? PM: Selliseid, ettevõtjaid, kes vastavad praegu meetmelehes kirjas olevatele nõuetele on tuhandeid. Ei saa eelmise perioodiga võrrelda, kuna nõuded olid veidi teised, aga taotlejaid oli ligi paarsada. MTÜ Maitsev Lõuna-Eesti: Kõik seadmed jne on toetatavad töötlemisel, aga kus on loogika põllumajandusinvesteeringute meetmega. Toorainetootjatel on piirang müügitulule, aga töötajad saavad kõike. Meetmed on ju omavahel seotud. PM: Täpsustame määras. Maksimaalne lagi on investeeringutoetuse juures välja võetud. Siin see puudutab vaid liikuvat tehnikat ja sama asja toetame finantsinstrumentidega. Ehituskulud jäävad keskmistel- ja suurettevõtetele enda kanda. Kui võrdleme, palju esmatootmisesse ja töötlemisesse on tehtud investeeringuid, siis vahe on suur ja töötlemisel on vajadus täiesti olemas. MTÜ Maitsev Lõuna-Eesti: Räägime väikeettevõtjast ja ei näe piiramist loogikat. Investeeringu objektide maksumus on sarnane suurtele ja väikestele. PM: Ülempiiri küsimus jääb ja peame üle vaatama, arutame mikroettevõtjate toetussumma ülempiiri. Loogika, et MAK peab teenima maaelu kui terviku arengut ja samas ka ettevõtete konkurentsivõime suurenemist. Oluline on toetada nii väikseid kui suuri tööstuses. Peame MAK raames toetama ka suuri, kuna nemad töötlevad toorainet ja peame leidma tasakaalu. Peame olema ekspordi- ja konkurentsivõimelised ning eesmärk, et leiaksime turud. Liikuva vara toetamist kaaluda finantsinstrumendina. Iga meetet peame vaatama eraldi. Arutame piiri küsimust. EPK ja EPKK esindaja: Kas suurprojektide puhul vähemalt ühel ühistul peab olema 3 a kogemust töötlemisel? PM: Kui suurprojekt peaks tekkima, siis sinna peaks kaasama juba tehtud investeeringud, kogemused ja oskusteabe, seega üks osalejatest peab omama eelnevat töötlemise kogemust. Meetme määras vaatame nõuded üle. ETKL: Ühistegevus on oluline, tootjate parema positsiooni tagamiseks võiks toetada vaid ühistuid ja tootjarühmi, ning kaaluda teiste välistamist. Meetme saajaid vaadates välistame väikesed, aga olukorrajelduses on nende mured välja toodud. 100 000 euro miinimumnõude investeeringu kohta ühistul. Selle piirangu võiks maha võtta ja panna näiteks 20 000 eurot juurde ning eelistada pingeridade koostamisel väikseid läbivalt ka teistes meetmetes. Toetuse määrast- kas siin on oluline, et 50% on, kui teistes meetmetes 30- 45%. Fookus peaks olema ühistu. Mahepõllumajanduse Koostöökogu: Ühistute 100 000 piir tuua alla, ilmselt ei omaks väga suurt mõju meetme eelarvele, annaks väiksematele võimaluse. Maaturism: Loogika meetmes ei toeta koostöö propageerimist. Toetan, et pole mõistlik piirata toetuse ülempiiri mikro- ja väikeettevõtjatele. Aiandusliit:

Piiritleda sihtgrupp mikro-, väikese- ja keskmise suurusega ettevõtetega (VKE). EMÜ: On vaja propageerida ühistegevust, kuid meetmega sekkume turule. Lagede kehtestamine ei ole mõistlik ja summad kujunevad taotletavast toetussummast tulenevalt. Ettepanek suurte lage tuua allapoole ja väikestele mitte panna.

MTÜ Maitsev Lõuna-Eesti: Välja võtta väikeettevõtjate praeguse perioodi keskmine investeeringu summa. PM: See oli 200 000 euro juures. Eriarvamusi on palju. Ühistute juures soovime haarata kõik teadmised, tootjad ja töötajad, võiks ühiselt ühistud luua. Minimaalset toetussummat 100 000 ja mikro- ja väikeettevõtjate maksimaalset toetussummat 200 000, arutame edasi. Ei peaks soosima 2-3 mehe ühistuid, tahame, et suudaksid suurte tööstustega võistelda ja oleksid teovõimelised.

Eesti Toiduainetööstuse Liit: Töötajad on nõus pakkuma teenust ja see oleks odavam, kui luua endale ise tööstused. Suurettevõtjad võistlevad vabaturu tingimustes ja kui kaovad, siis omavarustatus kodumaise toodanguga kaob.

ETKL: Ühistud ja muud, kas on 2 eraldi rahakotti? PM: Jah.

Kokkuvõte: Edasist arutamist vajavad maksimaalsed toetussummad.

6. Investeeringud põllumajandusettevõtte tulemuslikkuse parandamiseks, ettekande tegi Ülle Puusta.

Põllumajandusinvest
eeringud 2.pptx

Meetmes on toimunud mitmed olulised muudatused. Loobusime eraldi väikeste põllumajandusettevõtete arendamise meetmest ning võimaldame väiketootjatele juurdepääs investeringutele. Lisaks on muudatusi toetatavates tegevustes, hindamises ning toetuse saajatele kehtestatavates nõuetes.

Arutelu

Aiandusliit: Toetatavate tegevuste juures peaks lisaks ehitamisele olema võimalus parendamiseks. See on eriti oluline kasvuhoonete puhul. Kasvuhoonete parendamine ilma ehitusloata võimaldaks suurendada energiasäästu ning vana klaasi vahetusega saab pikendada kasvuhoonel eluiga. Suured on käärid toetussummade juures. Vahe 150 000 ja 500 000 vahel on suur, võiks kaaluda ühtlustamist. Kas finantskorraldusvahendite kasutamise juures on arenguid, millest saaks juba rääkida?

PM: Parendamise kui toetatav tegevus on igati kooskõlas meetme eesmärgiga. Nõustume, et selle võiks lisada. Toetuse summade muutmist peab aga analüüsima. Finantsinstrumentide (FI) osas toimuvad täpsustavad arutelud EKga, et selgitada välja täpsem rakendamise mehhanism. Meetmelehtedes oleme märkinud sihtgrupid, kellel FI kasutamise võimalus võiks avaneda. Tuleme selle teema juurde tagasi järgmisel istungil koos eelarve planeerimisega.

Aiandusliit: Huvi FI vastu on olemas, kuna investeerimisvajadus on suur.

MTÜ Maitsev Lõuna-Eesti: Meetme põhjenduse osa ja meetme kirjeldus ei lähe kokku. Majandusnäitajaid vaadates leian, et analüüs on valesti ja halvasti tehtud. Loomakasvatuse ja põllumajanduse kohta on toodud maht ja saadud veisekasvatuse osakaal. Veisekasvatust ei ole olemas, vaid see koosneb liha- ja piimatootmisest, saan kogutoodanguks 80 000 eurot, seega on tegemist tähtsa sektoriga. Lihaveisekasvatuses on piir 100 000 müügitulu piirav. Seadmed ja tehnika peaks olema lihaveisekasvatuse puhul toetatav, sest see on sektor, mis ekspordib. Kui seadmete soetamise võimalus toetuse abil ära kaob, kaob ära ka ekspordi- ja arenguvõimalus. Teraviljasektori analüüs näitab tehnika vajalikkust, aga hiljem on see ära võetud. Aianduse osas on analüüs puudu, aga vahendid on ette nähtud. Miks on seakasvatus kirjeldamata? Meede on tasakaalust

väljas sektorite analüüsi põhjal, põhjendus ja tagajärg pole seoses. Lihaveisekasvatuse on ka keskkonnaga seotud, et võiks igati eelistatud olla ka selles valguses. PM: Vaatame üle olukorrajelduse ja ajakohastame. Saame aru, et masinate ja seadmete toetamine ainult väikestele ettevõtjatele (müügituluga alla 100 000) on loomakasvatuse puhul väga kitsendav ning see võiks olla lubatud ka suurematele ettevõtjatele.

ETKL: TG tulemustel jõudsime konsensussele, et väikestele on eraldi meede ja edasi läheb meede suurematele ettevõtetele. Alumist piiri on tõstetud ja ülemine ära võetud. Meede on selgelt suunatud suurte piimakarjakasvatuse toetamiseks. Alla 100 000 euro müügituluga ettevõtted on need, kust väikesed toetust saaks. See on ka jätkusuutlikkuse parandamine põllumajandusettevõtetel. Toetavad tegevused, lõpeb istandike rajamisega, lisada ka aegade rajamine. Kas lüpsrobotid on toetatavad ja mis saab mitteautomaatsetest statsionaarsetest seadmetest, mis on vajalikud? Kust neid peaks küsima? Biomassi tootmine selle energialiigi osas, kuidas seda kontrollitakse? Toetuste saajad: Kui alampiir on 4 000, siis peaks olema ka ülempiir 300 000 eurot või ülespoole. Kui tahta nipitajad eemal hoida, siis sõnastada, et on tegutsenud 1 a ja pole vahetanud omanikku 7 a jooksul v.a kui antakse üle lähisugulasele. Toetuse määrad on taotleja põhised, mitte ettevõttepõhised. Ühistutel pole võtta 10 liiget ja 3 a nõue võiks olla liidetud eelnevalt pakutuga. Tulundusühistute puhul on oluline mainida, et liikmeid koheldaks võrdset. Mis on erinevad tegevused, täiendaksime, et need kes pole saanud toetust MAK 2007- ja 2014. Eelistada väiksemaid tootjaid hindamisel. Piima osas lisada eelistused ehitistele kuni 150-pealiste karjade puhul. Biomassi juurde märkida ka varumise raadius, võiks olla kuni 30 km, et oleks tõmbekeskusepõhine. Eelistada neid, kes taotlevad väiksemat summat. Toetuse määr ja summad: Masinate ja seadmete juures tahaks näha võrdset kohtlemist. Kui noortele on +5 % toetust, siis tulundusühistutele peaks andma rohkem. Maksimalne toetuse suurus peaks olema omanikupõhine. Loomakasvatusehitiste puhul on pakutud 500 000, seda piiri võiks alla tuua. Muud ehitised on teises kategoorias ja saavad 150 000 ning see on erinevate investeeringuobjektide lõikes ebavõrdne. Meede on toores ja palume TG uuesti kokku kutsuda ja siis uuesti juhtkomisjoni tuua, kuna meetmes on sisse viidud suured muudatused ja need on läbi arutamata. Kui limiiti ei tule, siis tuleb teha erinevad taskud, muidu võim koondub suurtesse tootmisüksustesse, mis on ahvatlev saaks välisinvestoritele. PM: Hindamine ongi erinevate ümbrikute kohta. Hindamisel on viis gruppide ning neil kõigil on eraldi ümbrikud.

EPK ja EPKK esindaja: Tootjaorganisatsioonides on materjal läbi arutamata. Oleme teinud ettepaneku aluseks võtta finantsnäitajad ja mitte tootjate keskmise, kuna 200 tootjat annab enamuse. Toetuste ülempiir ei tohiks enamusi piirata. Meetme raames ei peaks vastandama suuri ja väikseid tootjaid.

Noortalunikud: Pooldame ettepanekut, et uuesti läbi arutada. Alla 50 looma karjas ei tasu tootmine ära aga neid on arvestatav hulk. Ettepanek on tekitada eelistus ettevõtjatele, kes oma alla 100 pealised karjad liidavad ja teevad ühisinvesteeringu. See peab olema ühistu vormis ja parandaks piimatootmise struktuuri.

PM: Kuna ettepanekuid on jälle seinast seinale, teeme ettepaneku kutsuda korra veel kokku TG ja tulla siis uuesti juhtkomisjoni otsustamiseks tagasi.

PRIA: Nõustun, et vaja arutada. Oleme arvestanud, et taotlejaid võiks tulla maksimaalselt 1 500 ja siis ei jõuaks ära menetleda 90 päevaga. Kattuvaid taotlejaid ei tule nii palju, et see põhjendaks sellist hiidmeedet.

PM: Meetmes on planeeritud 5 erinevat taskut. Liikuva tehnika teema puudutab ka teisi meetmeid ning see on sealt välja jäetud ja toetatakse läbi finantsinstrumendi. Oleme pidanud seejuures vajalikuks teha erisus väiketootjatele, ühistegevusele ja aiandusele.

Kokkuvõte: Arutame meedet korra veel TGis ja tuleme juhtkomisjoni hiljem tagasi.

7. Investeeringud majandustegevuse mitmekesistamiseks maapiirkonnas mittepõllumajandusliku tegevuse suunas, ettekande tegi Ülle Puusta.

Mitmekesistamise_me
ede 2.ppt

Eelmisest istungist jäid üles sihtgrupi küsimus, toetuse summa ja ettevõtja tegutsemise aeg.

Arutelu

EVEA: Eelnev tegevus ja maksimaalne toetuse summa on põhilised valupunktid. Meie ettepanekuid pole arvestatud ja on veelgi kitsendatud võrreldes eelmise versiooniga. Finantsinstrument oleks täiendav meede, mitte ei asendaks toetust. Kaasamine peaks olema kompromissisuunalisem. 36 kuu nõude juures sooviksin põhjust, miks see on valitud ja näiteks 12 kuud ei lahenda olukorda. Kui soovime maapiirkonnas muutust, siis peaks toetama selliseid ettevõtteid, kellel on suurim potentsiaal. Ei tohi suurendada vanust võrreldes praegusega, püüdkе leida lahendus ja ärgem välistagem uute võimekate ettevõtete tulemist. Toetuse maksimum summa 100 000 ei ole piisav. Halb mõte on kasutada eelnevate toetuste statistikat. Keskmised näitajad on madalad ja on üksikuid nõ mootoreid, keda peaks toetama, kuigi praegu jäävad meetmest välja. Tasuvusaeg on väga pikk ja osadel ettevõtetel on tegemist turutõrke piirkonnaga. Tõsta summasid, kui tegemist on mahajäänud hoonetega ja kultuuripärandiga seotud objektidel 200 000le.

PM: Kõikidele ettepanekutele ning küsimustele oleme juba korduvalt vastanud, nii kirjalikult kui TGis. Oleme põhjendanud, miks antud meetmes ei toetata alustavaid ettevõtjaid. Arvestama peab, et kõiki asju ei saa läbi MAKi mitmekesistamise meetme teha. Mida suurem on toetuse summa, seda vähem projekte teha saab. Suur kompromiss on, et mittepõllumajandustootjad on sisse toodud, kuna esimene eesmärk meetmel oli põllumajandustootmise mitmekesistamine. Toetuse summa arvutamisel oleme vaadanud sel perioodil tehtud investeeringute summasid. Lisaks teostati EMÜ poolt uuring maapiirkonna kõigi ettevõtjate hulgas, et selgitada välja ettevõtjate investeeringuplaanid. Investeeringute mahud jäid ettevõtjatel järgmise 7 a jooksul 100 000 euro ringi. Toetussumma 100 000 eurot lubab aga minimaalselt 200 000 euroseid investeeringuid. Me ei tohi unustada, et soovime selle meetmega muude maapiirkonna mikroettevõtjate tegevust mitmekesistada. Kui ettevõtjal on juba olemas võimekus investeerida, siis saab kasutada väga edukalt finantsinstrumente, mis kindlasti on suuremate investeeringute puhul olulisem abi kui toetus. EVEA: Mittepõllumajanduslikud ettevõtted ei ole saanud otsetoetusi. Toetuse taotlemisel võib finantsinstrumentidele lootma jääda, kui on juba mingi tulu olemas ja panga silmis pole rentaabel alguses, seega mittepõllumajandusliku tootmise juures olen väga skeptiline. Analüüsida statistika baasil, millised ettevõtted on loonud töökohti. Kompromiss oleks ka see, et kompenseerida inflatsiooni mõju toetusele ning ühtlustada ka põllumajandustootjatega. Maaturism: Toetame EVEA ettepanekuid. Investeeringud ehitistesse näitavad Eesti väärtust. 36 kuu tegutsemise nõude juures pigem eelistada neid, kes on tegutsenud pikemat aega ja kvaliteeti ning pärandkultuuri. Töökohtade loomisel, pigem peame tegelema töökohtade säilitamisega. Maksimaalne määr tundub ebavõrdne teiste meetmetega võrreldes. Pärandkultuuri säilitamine on loodud pikaks ajaks.

EMÜ: Toetused on ajutised ja ärimudel tuleb luua selliselt, et oleks tegev ka ilma toetusteta. Peaksime andma võimaluse rohkematele ettevõtetele, kui tahame arendada maapiirkonda. Eelarve ei suurene, kui arvestame toetuse piirmäärasid.

ETKL: Teenused maapiirkonnas. Eesmärk pakkuda teenuseid maapiirkonna elanikele ja võiks laiendada mobiilsetele teenindusüksustele. Ei piiraks 3 aastaga, las olla 1 a, aga sisse nõue, et pole 7. a jooksul vahetanud omanikku, v.a kui on lähisugulasele üle antud. Hindamiskriteeriumide juures ettevõtja eelnev pädevus, siis tal pole eelnevat kogemust muus kui põllumajanduses ja seega on see ebavõrdne. Investeeringu tulemuse juures, kuidas seda hinnata ja kes hindab? Toetuste määr- väike ja keskmise suurusega ettevõtted, kas mikro ja FIEd on väljas? 100 000 ettevõtja kohta, mitte ettevõtte kohta. Toetuse maksimaalne määr on erinev metsanduse meetmega. Kindlasti ei tohiks tekkida olukord, et meelitatakse põllumajandusest ära. Teatud määrasid võiks vaadata üle teatud meetmete. Noortalunikud: Toetused on privileeg. Toetus on komm, et ettevõtted panna liigutama ning peab ka ilma toetusteta olema edukas. Kui ettevõtja suudab majandada ja on seda tõestanud, siis saab anda toetust selles meetmes.

PM: Ka uuel perioodil oleks kavas kaks taskut (põllumajandustootjad ja muud mikroettevõtjad).

EVEA: Toetuse määra juures riigiabi reeglitele viidatud (35-45% toetuse määr), kas need kehtivad ka teiste meetmete juures? PM: Need on määratletud tegevusalade järgi.

EVEA: Suurtööstustele rakendada 25 või 35%list toetuse määra. Kui tõstame piirmäära 200 000le, aga seome kultuuriväärtuste ja mahajäänud objektidega, siis see ei omaks liiga suurt mõju eelarvele.

EMÜ: Riik peaks tulema appi turismi arendamisel küll, aga seda ei suuda MAKiga lahendada. PM: Turismiga tegeleb ka EAS.

Maaturism: Konverentsiturismi peaks arendama just maapiirkonnas, et vähendada madalhooajalisi kõikumisi.

Kokkuvõte: Meede tuleb veel läbi arutada, lahtiseks jäid varasem tegutsemise aeg ja maksimaalne toetussumma, loodame, et saame kokkuleppe järgmisel korral.

Kokkuvõte: Järgmine juhtkomisjoni istung toimub 16 aprill.

Ants Noot
Komisjoni esimees

Anne-Liisi Mändmets
Protokollija